

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLVI (40)

Štev. (No.) 15

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

30. aprila 1987

Iskreno pozdravljena!

Vsa slovenska skupnost v Argentini je vesela dočakala prihod predstavnika slovenskih škofov, bivšega koprškega škofa dr. Janeza Jenka, in glavnega urednika Ognjišča msgr. Franca Boleta. Vesela, ker se je po poteku nekaj let od obiska ljubljanskega metropolita spet osebno povezala s slovensko Cerkvijo in tako poživila svoje versko in narodnostno življenje.

PRIHOD IN POZDRAV

Bila je zgodnja jutranja ura 25. aprila, ko so se zbrali naši rojaki na letališču Ezeiza. Ko je letalo pristalo, sta oba gosta bila povabljeni v sobo za odlične goste — VIP, kjer ju je najprej pozdravil delegat slovenskega dušnega pastirstva v Argentini dr. Alojzij Starc, ki je nato gostoma predstavil predsednika Zedinjene Slovenije in druge predstavnike naše družbe. Po kratkem pogovoru sta se gosta odpravila proti izhodu, kjer sta presenečena obstala.

Sredi velike letališke hale ju je namreč pričakovalo nekaj sto Slovencev, med njimi okoli 70 mlajših in starejših v narodnih nošah, ki so dajali posebno pestrost temu snidenju. Med njimi so nosili tudi slike škofa dr. Jenka s pozdravi in seveda naše slovenske zastave. Med vzklikanjem in ploskanjem ju je sprejela vsa skupina, nato pa je škofa dr. Jenka pozdravila Mojca Vombergar, ki mu je izročila šopek rož, rekoč:

„Dragi gospod škof! Vsi slovenski otroci smo zelo veseli, da ste nas prišli obiskat in potrditi v veri in zvestobi slovenstvu. Prinašate nam pozdrave iz sončne Primorske in ostale Slovenije, katero mi otroci poznamo le iz pripovedovanja staršev, iz knjig in slovenske šole. Videli boste, da nismo pozabili na Boga in da je mogoče biti Slovenec tudi daleč od Triglava. Da bi se med nami v Argentini počutili kot doma, vam skupaj z vsemi slovenskimi otroki želimo jaz, Mojca, Slovenka in Argentinka.“

Msgr. Boleta je pozdravil z rožami in nagovorom Gabi Oblak:

„V imenu odraščajne mladine vam izrekam prisrčno dobrodošlico v daljni Argentini. Čeprav smo še mladi, radi prebiramo vašo revijo Ognjišče, ki je med mladino zelo priljubljena. Hvaležni smo vam za ves vaš trud, s katerim nam osvetljuje mlado življenjsko pot ter vam želimo, da bi srečno preživljali svoj obisk med nami v Argentini.“

Vsi zbrani so nato mogočno zapeli veličastno pesem Marija skoz življenje, ki je široko odmevala po letališkem prostoru in budila zanimanje drugih potnikov.

Nato je gostitelj delegat dr. Alojzij Starc pozdravil prihajajoča z besedami:

„V imenu slovenskih duhovnikov v Argentini, katerih je trenutno 65 in še posebej v imenu naših dušnih pastirjev ter vseh naših vernikov v prostorni Argentini, vam, gospod škof, izrekam prisrčno dobrodošlico. Dobrodošlico, ker ste z razumevanjem in ljubeznijo sprejeli povabilo naših dušnih pastirjev in vsega slovenskega božjega ljudstva na južni polobli in se odločili za dolgo pot; dobrodošlico, ker nas boste štiri tedne utrjevali v veri in osebno vneli v ljubezni do slovenstva; prisrčna vam hvala, da boste številnim našim otrokom podelili zakrament sv. birme; veseli smo, da boste pri naši Mariji Pomagaj in v raznih naših središčih ter pri Mariji v Lujanu darovali sv. mašo, nam razlagali božjo besedo ter vneli v krščanskem življenju.“

Enako dobrodošlico vam izrekam, kot jo je pred leti izrekel msgr. Anton Orehar našemu nepozabnemu škofu dr. Gregoriju Rožmanu in ljubljanskemu nadškofu in metropolitu dr. Alojziju Šuštarju. Prvemu pred

38, 35 in 30 leti, drugemu pa pred malo manj kot petimi leti.

Z velikim veseljem pa tudi pozdravim vas msgr. Francé Bolé. O sebnosti se sicer po večini ne poznamo. Poznamo pa vašo mladinsko revijo Ognjišče, ki prihaja med nas in bogati našo mladino, naše fante in naša dekleta, ki so sicer rojeni v Argentini, a se s ponosom zavedajo, da so člani svete Cerkve in sinovi in hčere slovenskega naroda.

Bog z vama!“
Tej dobrodošlici so se pridružili tudi vsi zbrani s ploskanjem, nato pa je predsednik Zedinjene Slovenije, naše centralne organizacije, Lojze Rezelj tudi pozdravil gosta:

„V imenu organizirane slovenske skupnosti v Argentini vama izrekam dobrodošlico, da bi tukaj med nami pod Južnim križem uživala res Slovenijo v svetu. Želimo in pričakujemo od vas utrditev vere, slovenstva in ljubezni. Bog vaju živi med nami!“

Kot potrdilo gornjim besedam so nato vsi zbrani zapeli mogočno himno Slovenija v svetu: „Kjer dom je moj, kjer sin je tvoj, tam si Slovenija!“

Končno je spregovoril še škof dr. Jenko in se zahvalil zbranim za lep sprejem. Dejal je:

„Predragi argentinski Slovenci, prav prisrčno pozdravljeni!“

Moram reči, da ste me neverjetno iznenadili. Marsikaj sprejemom sem doživel v svojem življenju, tako veličastnega kot danes pa še nikoli. Torej prav prisrčna hvala za veliki trud, ki ste ga vložili v ta sprejem. Nisem vreden, ne potreben, ampak naj bo to izraz vaše velike vere in narodne zavesti.“

Nato se je škof spomnil pokojnega sošolca msgr. Oreharja, s katerim sta šla skozi bogoslovje in bila istočasno posvečena. Nato je omenil svojo duhovniško pot: kaplan v Kostanjevici, prefekt v škofovih zavodih — nato 24 let v Beogradu, kjer je bil katehet, voditelj redovnic in generalni vikar pri nadškofu dr. Ujčiču. Nato je prišel za nekaj časa v Novo Gorico, končno pa v Koper za škofa, kjer je bil 25 let.

Nato je povedal še zadnjo novico: na veliki četrtki je predal svojo škofovsko službo nasledniku msgr. Metodu Pirihu, ki bo odslej vodil dalje koprsko škofijo.

Končno je omenil, da namreč ni več mlad, ima 77 let in se mora paziti, naj torej ne nalagamo preveč teže na njegova ramena. Še enkrat se je zahvalil za toplino sprejema in končal z „Bog vas živi!“

Več-stoglava množica Slovencev je zaploskala in se tako zahvalila škofu za besede, nakar je še urednik Ognjišča msgr. Bolé dejal „Pridružujem se v vsem besedam škofa Jenka ob tako veličastnem sprejemu, katerega sem bil deležen kot njegov spremljevalec. Kot urednik Ognjišča pozdravljam vso mladino, seveda mislim vso mladino tja do 77. leta (pri tem je pokazal na škofa), vse, ki so mladi po sre. Kot veste, je naša revija v Sloveniji na prvem mestu glede naklade, delamo, skromno, a kolikor moremo. Vedno smo vas občudovali, saj ste največja skupnost izven Evrope, kar se tiče naročanja in branja Ognjišča. In kot uredniku mi je seveda zelo prijetno to dejstvo, tako da sem vesel, da sem sedaj med vami. Upajmo, da boste še dalje črpali sile za svojo versko in narodnostno življenje tudi iz naše revije.“

Tudi njemu so se — vsi mladi po srcu — zahvalili s aplavzom, nakar so vsi zapeli še Mladinsko himno: „Iz Slovenije izvira rod, ki gre čez vsa zemljó!“

Oba gosta sta se nato še pozdravljala s prisotnimi, predvsem z mladino in otroki, se z njimi slikala, nato pa sta se odpravila v Slovensko

32. Slovenski dan

KNEŽJI KAMEN — SIMBOL SLOVENSKE SVOBODE

Pred 32. leti je bil po zamisli pok. inž. Albina Mozetiča prvič izveden Slovenski dan, ki naj združi vse Slovence v prijateljski popoldan. Prva leta je bil na Pristavi, pozneje pa so ga pripravljali posamezni Domovi; letos je prišla spet na vrsto Slovenska pristava. Posebno obeležje je dobil s prisotnostjo dveh gostov iz Slovenije, škofa dr. Janeza Jenka in msgr. Franceta Boleta; tako smo bili združeni Slovenci z obeh strani Atlantika — Slovenija v svetu in Slovenija pod Triglavom.

Dopoldanski program

Čeprav je zjutraj mnoge prebudil dež, tako da je bilo skoraj na tem, da bi Slovenski dan dobesedno splaval po vodi, se je proti deveti uri vreme zboljšalo in pirreditev je normalno potekala.

Že zgodaj so se pričeli zbirati rojaki na Pristavi, med njimi precej narodnih noš; v hali in pred ploskem so pričakovali visokega gosta. V spremstvu delegata dr. A. Starca sta prišla malo pred 11; pri vohodu ju je pozdravil hišni gospodar — predsednik Pristave dr. Julij Savelli. V imenu vseh predsednikov slovenskih Domov jima je želel lep bivanje med nami in da bi se vrnila z najlepšimi vtisi v domovino; končal pa je s starodavnim slovenskim pozdravom: „Bog vaju sprimi!“

Za njim je gosta pozdravil predsednik Zedinjene Slovenije Lojze Rezelj; dejal je med drugim: „Zbrali smo se, da v slovenskem vzdušju poživimo slovenske navade; tako bosta lahko videla, da v nas še vedno bije slovensko srce, da ohranjamo slovenstvo in ga prenašamo mlademu rodu. Popoldan nam bo naša mladina pokazala, da bodo Slovenci na tujem živeli še nadalje. Pozdravljam vaju, draga gosta, ker nam prinašata ne košček domovine, ampak vso domovino, katero ljubimo, čeprav smo daleč od nje!“

Na vrtu sta nato Lojze Rezelj in dr. Julij Savelli ob petju argentinske in slovenske himne dvignila obe zastavi, nakar je predsednik ZS odprl 32. Slovenski dan in se zahvalil Pristavi, da ga je pripravila.

Sledila je maša, ki jo je daroval škof dr. Jenko s slomaševanjem slovenskih duhovnikov msgr. Boleta,

hišo, kjer bosta domovala med svojim obiskom v Buenos Airesu.

V CERKVI MARIJE POMAGAJ

Ko sta gosta ob 9 dopoldne vstopila v Slovensko hišo, so ju številni prisotni lepo pozdravili, otroci osnovne Jegličeve šole pa so ju pričakali napravljene v narodne noše. Učenka Nevenka Godec ju je tudi pozdravila z besedami:

„Ko v jutru svojega prihoda med slovensko čredo v Argentini kot pastir vstopate v naše središče, vas z odprtimi srci pozdravljamo vsi, ki se iz tedna v teden shajamo pod tem skupnim krovom, da si v njem krepimo svoje slovensko življenje. Dobrodošlico izrekamo tudi vam, monsijnor, ki se v pisani besedi s tolikšno ljubeznijo razdajate mladini doma in po svetu. Bog naj vama nakloni lep in toplih srečanj v tem delu Slovenije v svetu.“

Nato so k oltarju pristopili škof dr. Jenko, msgr. Bolé in delegat dr. Starc. V prvi maši obeh gostov med nami nas je škof dr. Jenko vzpodbujal v zvestobi Kristusu, cerkev pa je odmevala od pesmi vernikov.

Potem sta se gosta odpravila k počitku, saj sta imela za seboj dolgo in utrudljivo pot, pa tudi naslednji dan — Slovenski dan — in drugi obiski naših Domov bodo zahtevali od njiju vse moči.

delegata dr. Starca, Ladislava Lenčka CM, Jožeta Škerbca, dr. Jureta Rodeta, Francija Cukjatića, Toneta Bidovca ter Ignacija Štrancarja iz Kalifornije.

Zaradi velike množice ljudi ter še mokre zemlje je bila maša na balkonu, verniki pa so sledili obredu na tlakovanem dvorišču.

Med pridigo je škof dr. Janez Jenko polagal našim rojakom na srce, naj ostanejo zvesti Cerkev in svojemu narodu, naj še dalje vzdržujejo trdno vero ter vzgajajo svoje otroke v krščanskem duhu. Priporočal je, naj se zatekamo k slovenskim svetniškim kandidatom Baragi, Slomšku, Gnidovcu ter morebitnim drugim.

Med mašo so peli združeni pevski zbori iz San Justa, Ramos Mejije in Pristave pod dirigentom Tinotom Selanom.

Po maši je nekaj rojakov odšlo na domove, velika večina pa je ostala na Pristavi na kosilu, ki so ga okusno pripravili ondotni rojaki. Pri vselem razgovoru so dočakali popoldanski program.

Poslednje ustoličenje

Proti četrti uri so se pričeli zgrinjati na Pristavo rojaki iz vsega Velikega Buenos Airesa; bilo jih je nad 1200. Pristava je bila polna, da še zlepa ne. Nekateri so posedli spredele, drugi so stojali napolnili dvorišče in ves vrt.

Popoldanski program je pričel

predsednik ZS Lojze Rezelj, ki je omenil, da letos ne bo slavnostnega govornika, njegove besede naj vzamemo le kot uvod.

Pozdravil je draga gosta škofa dr. Jenka in msgr. Boleta, nato pa še predsednika SNO Rudolfa Smersuja, načelnika SLS dr. Marka Kremžarja, delegata dušnih pastirjev dr. Alojzija Starca, druge predsednike Domov ter zastopnike organizacij.

Svoj kratek nagovor je končal z besedami:

„Slovenci bomo ostali, vse dokler bomo govorili slovensko. In zato moramo ohranjati to slovensko besedo, dokler je mladi ne boste poneli v Slovenijo. V ponos nam je, da gojimo to besedo; to nam priznavajo sedaj že nekateri v domovini.“

Upamo, da bomo še videli domovino, tako kakor jo želimo videti. Ljubimo se med seboj, mi, ki ne umiramo počasi, ampak živimo polno v svobodni Argentini!“

Vsa Pristava je odobravajoče zaploskala in se tako pridružila govorniku; nato pa se je v tišini pričela igra *Poslednje ustoličenje*.

Ta odski prikaz ustoličenja karantanskih vojvod je bil napisan še pred vojno, za to uprizoritev ga je predelal, skrajšal in priredil za množične prizore Miha Gaser, ki ga je tudi režiral. Opustil je več stranskih prizorov in se osredotočil na ustoličenje samo ter na prikaz socialnih problemov v tistem času — med kmeti in plemiči, med Slovenci in Nemci, med ustoličevalcem in Ernestom Železnim.

Dejanje poteka in hrepenenju po starih pravicah in že nakazuje upore kmetov, po drugi strani pa samovoljnost graščakov. Prikazuje poslednje ustoličenje leta 1414, kar je bilo izdelano in prikazano tekoče, važno je to za našo mladino, da ve, kako je bilo s tem simbolom slo-

(Nadaljevanje na 2. str.)

Dežela strahu

Ljubljanska revija Jana 24. decembra 1986 pravi: „Ljudje so skrivoma hodili k polnočnici, čeprav ni bila prepovedana, na skrivaj so jedli božično potico, božično jelko pa so spremenili v novoletno jelko in še posebej so pazili, zaradi morebitnih izdajalskih obiskov, dan po božiču.“ Isto kot za božič velja za druge verske aktivnosti, še posebej zakramente. Še slabše je na področju mišljenja, kaj šele pisanja in še posebej, če je to povezano s kritiko ali celo odklonom do partije.

Pisca tehle vrstice je najbolj pretreslo pripovedovanje matičnega duhovnika. Ko pridejo otroci doma k večerku, ga lepo pozdravijo kot v času izpred revolucije, ko pa ti isti otroci srečajo duhovnika nekje v mestu, se delajo, kot da ga ne poznajo. Torej strah pri najmlajših otrocih. Kakšno silno breme za značaj bodoče Slovenije!

V že famozni Novi reviji 87/57 piše Jože Pučnik: „Naš sistem je totalitaren, vsak hip se lahko odloči za uporabo večje ali celo maksimalne uporabe oblasti. Odtod izvira bojazen in strah v ljudeh, tudi v meni samem: kaj če danes ponoči pride do izredne seje CK KPS in skledejo, da je potrebno 'narediti red'. Vse to je nagnalo ljudem strah v kosti, to danes preprečuje pri mnogih civilnih pogum, občutek varnosti in samozavesti.“

Med vojno, ko narod še ni bil ustrahovan, se je začel pod okupatorjem teror partije, ki ga ni vide la niti sovjetska revolucija. V enem letu je narod deloma klonil. Le tako je možno razložiti obširno terensko mrežo partije na deželi in mestih.

Ljudje so neradi sodelovali z levico, tvegali so zapor in življenje, potihem pa želeli zmago opozicije.

Doma gre danes predvsem za strah, da ne bi človek ostal izven družbe, izven kroga, kateremu so vse službe odprte. Gre pa še posebej za strah pred ponovnim terorjem partije kot 1941 do 1952. Partija, tako ljudje predvidevajo, bo branila svojo oblast. Tu se stavlja vprašanje, kak vpliv na ta strah je imela emigracija, ko je opisovala potek revolucije v vsej njeni grozovitosti. Po taki revoluciji običajno traja eno generacijo, da si ljudje opomorejo; mi smo že v tretji!

Slovenski oporečniki doma danes podajajo tako podrobno analizo revolucije, kot jo nima noben narod na svetu. Do največjih detajlov je podana izvrstna komuflaža OF in NOB, katere se je partija poslužila, da je učvrstila monopol oblasti. Danes utemeljujejo na najvišji intelektualni ravni pravico naroda do svoje države. Vendar vse to je v bistvu eno in isto, kar je slovenska opozicija govorila in pisala pred in med revolucijo. Kot je znano, je velik odmev imela v SFRJ Srbska akademija, ko je v Memorandumu zahtevala odpravo monopola oblasti partije in njenih raznih kamuflažnih organizacij. To je pa bilo bistvo konfrontacije v Sloveniji jeseni 1941!

Ko se bo narod sprostil strahu generacij in zahteval nepovtorjeni pluralizem, bo prišlo do pravega premika. Razni kompromisi ali taktične ziranje samo odlagajo ta nujni in pravilni razvoj.

dr. P. U.

32. SLOVENSKI DAN

(Nad. s 1. strani)

venske svobode in državnosti — knežim kamnom.

Posebno pohvalo zaslužijo vsi, ko so to mogočo igro na prostem pripravili ali pri njej sodelovali na kakršenkoli način. Naštel sem jih 93, ko so se poklonili po koncu predstave, pevcev je bilo nad 110; če prištejemo še 4 glasbenike, dirigente in vodje pa zakulisno in tehnično o sebi, jih je bilo vseh gotovo nad 220, kar predstavlja skoraj tretjino vseh Pristavčanov. Saj je bilo le nekaj gostov od drugih. Naj imenoma navedem le glavne igralce: Franci Papež, Emil Urbančič, Pavel Fajdiga, Gregor Batagelj, Francka Korošec, Jože Korošec, Frenk Klemenčič, Mimi Kočar, Marjan Kopač, Darjan Šifrer, Tončka Trobec, Jože Oblak, Blaž Miklič, Mavricij Kočar, Gusti Čop, Marjan Loboda ml., Klavdija Malovrh, Ani Kočar, Andrej Golob, Tone Tomažević, Karel Selan, Janko Erjavec, Kristjan Vivot, Darni Čop, Igor Ahčin, Janez Mežnar, Sonja Ahčin, Helena Žužek, Janez Jerebič, Janez Kopač, Silvo Lipušček, Tone Mežnar, Janko Klemenčič, Lojze Lavrič, Matjaž Maček, Tone Selan, in pa vrsta statistov, pri katerih so sodelovale cele družine, od starih staršev preko očeta in matere do otrok in celo dojenčkov.

Posebno veličastno noto so dali združeni pevski mladinski zbori iz San Justa, Ramos Mejije in Pristave, ki so pod taktirko dr. Julija Savellija zapeli pevske vložke ob ustoličenju (katere je priredila Anka S. Gaserjeva iz del Franceta Cigana in Matije Tomca.). Z njimi lahko zanjejo pohvalo še igralci na trobila Janez Jereb in argentinski gostje. Pri orglah je spremljala petje Anka Savelli Gaserjeva.

Posebno pohvalo zasluži — že kot običajno — izredno živa in mogočna scena pod ombujem, ki je prikazovala Gospo Sveto; izdelal jo je z vso skrbjo in uspehom Tone Oblak in nas s tem postavil v sredo tistih časov in krajev.

Bogate obleke — vse so bile izdelane na Pristavi — je zamislila in oskrbela Magda Češkarkova, mizarški mojster Rudi Gričar je poskrbel za zanimivo sceno opremo — voz itd.; ozvočila sta oder Jurij Fajdiga in Aleksander Gaser, šepetalka pa je bila Miriam Batageljjeva.

Posebno pozornost in zanimivost pa so bili vojaki na konjih, ki so zelo neposredno predstavili tiste čase. Zato je Pristava kot nalašč s svojim odrom na prostem.

Igra je tekla gladko in napeto,

vsil navzoči so jo spremljali s pozornostjo. Tu lahko omenimo, da je bila ista igra uspešno podana že na predvečer v soboto, ko so si ogledali nekateri, ki v nedeljo ne bi mogli priti.

Po igri je stopil na oder predsednik Pristave dr. Savelli, ki se je zahvalil vsem sodelujočim, predvsem pa tistim, ki so imeli največ zaslug za odlično izvedbo in uspeh.

Za tem je tudi škof dr. Jenko stopil na oder in čestital vsem igralcem, nato pa še nagovoril vse poslušalce, ki so pričakovali njegove besede. Med drugim je dejal:

„Take velike in uspešne igre na prostem še nisem videl; res me je prevzela. Nastop je bil nekaj izrednega, vsi: igralci, zbor, scena in režija. To ustoličenje nas spominja na težave, ki jih imajo danes Slovenci na Koroškem, Vam pa vsem, želim, da bi vztrajali pri svojem narodnem delu in nas morda podprli tudi v domovini.“

S temi škofovimi besedami je bil zaključen 32. Slovenski dan. Vendar se slovenski rojaki še dolgo niso razšli; znanci so se srečavali in pogovarjali ali obiskovali stojnice, ki so jih posamezni domovi postavili po Pristavi, kjer so prodajali razne jestvine ali pijačo pa slovenske folklorne izdelke.

Še dolgo v noč je v prijetnem pomenu odmevala slovenska beseda ob knežjem kamnu pod ombujem — simbolom slovenstva, tako v domovini kot v Argentini.

TD ml.

PRVI KORAKI

ANEKDOTE IZSELJENCEV
V ARGENTINI

13.

Nejče si je zgradil hišo, zadaj pa kurnik, da bodo vsaj jajčki doma, če že mleka ni. Za ograjo pa ni bilo denarja. Tako so putke šle na cesto in pred sosedovo hišo. Zvečer jih je mati klicala „Puti, puti!“ in putke so lepo ubogale.

Neki večer se je sosedja začela dreti nad materjo. Na vse grlo je vpila in mati je bila vsa preplašena, razumela pa ni nič.

Ko se je Nejče vrnil z dela, ga je za božjo voljo prosila, naj se gre pomenit z njo.

Tudi nad Nejčem se je znosila krepko sosedja, a ko je slednjič le prišel do besede, se je vsaj malo umirila.

* puta — pcestnica

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Vojaški problem, ki je zagorel sredi velikega tedna, še ni dokončno ugasnil. Res je, da vlada ni v nobeni nevarnosti, da so demokratične ustanove varne, da ni izgleda za kako uporniško gibanje. A odmev eksplozije uporne skupine na Campo de Mayo še vedno zveni v političnih in socialnih krogih argentinske družbe. Res je zmogala demokracija, a med vlado in oboroženimi silami, v njihovem notranjem problemu, stvar ni popolnoma jasna. Oznaka šahovskega remija, ki smo ga omenili v zadnji številki, kaže, da še vedno drži, vendar upoštevajoč dosedanje argentinsko zgodovino in usodo vojaških udarov zadnjih 60 let, je že to resničen triumf.

VEST IN ZAKON

Vendar svet se vrti naprej, vsak dan prinese nove probleme in ni, da bi se predolgo ustavljal ob tej zadevi. Zato le nekaj pripomb in omembe, predno preidemo na nova dogajanja. Najprej naročilo, naj bralci ne pozabijo prehitro vojaških dogodkov, ker bo posredno ali neposredno velik del prihodnjih situacij v državi na ta ali oni način povezan s tem svojevrstnim velikim tednom.

Spremembe, ki so dogodile v vojski, kjer je odšlo v pokoj kak ducat generalov, še niso končane. V tem vojaškem rodu (doslej še ne v mornarici ne v letalstvu) je prišlo do prereza, kjer nižji in srednji oficirji ne morejo ustvariti pravega razmerja s krogom generalov. Vsled tega se je pokorščina tako razrahljala, da so na primer v neki brigadi oficirji v teku puča volili, ali ubogajo ali ne povelje, ki ga je odločil general.

V ozadju vsega tega je zadeva protigverilske vojne. Sedaj, ko je sodišče skoraj že opravilo z generali, naj bi prišli na vrsto aktivni oficirji: podpolkovniki, majorji, kapetani. Ti govore, češ, vojaško sodišče nas je že vse oprostilo, kako nas bodo sodili civilisti. In druga: mi smo le izpolnjevali povelja, ki so bila izdana na podlagi ukaza tedaj civilne vlade (gospa Peronove).

Po svoje imajo fantje prav. A nekaj je zakon, drugo je pa to, kar je vsak dela! v sklopu te vojne mimo zakona in mimo vesti. Ne družba ne vlada ne moreta mimo prekrškov, ki so grobo ranili človekovo dostojanstvo in se znašali tako nad krivci kakor nad nedolžnimi ljudmi. Nekdo mora za to odgovarjati.

In končno: že v zadnji številki smo omenili, da je v kompromisnem aktu za obrambo demokracije, ki so jo

podpisale domala vse stranke in vsi družbeni sektorji, omenjena zadeva „stopnje odgovornosti“. To dejansko sovпада s tezo „dolžne pokorščine“, ki jo vlada sedaj skuša razrešiti po parlamentarni poti. V kongresu bodo verjetno poslali zakonski osnutek, po katerem bodo razrešeni odgovornosti za dogodke med protigverilsko vojno vsi, ki so tedaj imeli stopnje nižje od polkovnika. Seveda ta „pomilostitev“ ne pride v poštev v primerih, kjer je dotični oficir izvrševal mučenja ali druge grobe kršitve človekovih pravic. Pač tudi neki način rešitve, da bo volk sit in koza cela.

PAKTI GOR, PAKTI DOL

Te dni je na prvem mestu vladnih skrbi tudi tako imenovani socialni pakt. V njega sestavitvi so napeli svoje najboljše moči tehniki gospodarstva, ministrstva, potem pa ga pričeli popravljati predstavniki podjetnikov in zastopniki delavcev. Za kaj pravzaprav gre: nič več in nič manj kot za novo smer v gospodarstvu. Neke vrste nov gospodarski plan, ki ga hoče vlada izpeljati v namenu, da vsaj nekoliko državo in ekonomijo spravi v red.

Zakaj torej ime „pakt“ in zakaj spremembe na podlagi delavskih in podjetniških zahtev? Ker je vlada spoznala (počasi spoznava, po silni razmer), da ni sama v državi. To je bila (in je v veliki meri še) ena glavnih napak radikalne vlade. Morda grobo zveni, a mislim, da ni preveč tvegana trditev, da so bili decembra 1983 ob nastopu vlade radikalni pijani zmage. Zaslomba, ki so jo prejeli od več kot polovice volivcev, jim je vrnila zavest, da je država njihova in lahko storijo, kar hočejo. Po drugi strani so mislili (naravno, nepoznanje položaja in težav vladanja), da bodo stvari lahke in tekle kot po tirmicah. Jasno, da so se opekli. Večina v poslanski zbornici se je skrhalo spričo težkega položaja v senatu, kjer ne radikalni ne peronisti nimajo lastne večine.

Prvi kamen spolitike, resen kamen, je bil poraz osnutka delavskega zakona. Vlada ga doslej še ni prebela. Šele zadnji pakt med radikali in staro peronistično gardo, ki je na mesto delavskega ministra postavila peronističnega sindikalista, je pokazala tozadevno dozorevanje v vladnih krogih.

Za tem kamnom so prišli na vrsto še mnogi drugi. Počasi, zelo počasi, je vlada spoznala, da niti narod ne pleše po željah (volilni porazi ali nazadovanje v mnogih pro-

vincih), niti okoliščine, naj bodo gospodarske, politične, vojaške ali druge narave, ne odgovarjajo sarnjam, marveč konkretnim činiteljem, ki jih je treba upoštevati. A preden je vlada prišla do tega spoznanja, se je gospodarski položaj še poslabšal, inflacija ni ubogala ne prvega ne drugega gospodarskega ministra, industrijski razmah se je trdovratno ogibal naše države, ki je nadalje raj špekulantov in prefrigidnih lenuhov. Vrh vseh tega je kaos zavel še v vojaških vrstah, medtem ko vzgoja še vedno ostaja na zadnjem mestu. Tja se še vedno niso ozrli. Vendar je bilo dovolj, da se je vlada streznila in se vsaj zavedla, da je nekaj treba storiti. Tedaj so prišli na idejo pakta.

KRVI, POTU IN SOLZA

Na nek način bi lahko rekli, da prihajamo iz vojne. A čeprav nam nihče ne ponuja le „krvi, potu in solza“ kot Churchill Angležem, bi vendar morali imeti pred očmi potrebo velikih žrtev, da se država izkoplje iz sedanjih težav. Vendar nihče ni pripravljen preveč odstopiti od svojih zahtev. To se jasno kaže sedaj, ko vlada, podjetniki in sindikati vodijo pogajanja za podpis socialnega pakta.

Ta podpis, to soglasje je nujno potrebno. Vlada je spoznala, da ni mogoče izpeljati gospodarskega načrta, ako nima podpore privatnega kapitala, in tudi ne, če sindikati ne nehno bojkotirajo miren razvoj dela. Podjetniki seveda zahtevajo logične garancije za svoj napor. Sindikati pa se kregajo, da s strani vlade in s strani podjetnikov ni konkretnih ponudb (beri: povišice plač), ki bi prctiutežile sindikalni napor za ohranitev socialnega miru.

Pravzaprav nihče nima prav in vsi imajo prav. Vlada je odgovorna za dosedanje in tudi za bodoče razpisovanje javnih fondov, sindikalisti se vedno borijo le za povišice plač in za lastne interese, glede podjetnikov pa tudi do neke mere velja to, da je Argentina dežela revnih podjetij pa bogatih podjetnikov: nihče ne stisne pasu pri samem sebi.

Vendar, v sedanjem položaju, po sporazumu s staro sindikalno gardo, po pretresu zadnjih vojaških dogodkov, kjer je opozicija pokazala (prvič v več kot pol stoletja) izredno velikodušnost in je jasno podprla vlado, po zadnjih potezah, ki vračajo mir na vojaško področje in upanje v socialne vrste, izgleda, da je čas priličen za poizkus ponovnega odleta. Morda bi bilo vseeno bolj iskreno, da bi nekdo narodu povedal, da je za lep uspeh pravzaprav potrebno nekaj kapljic krvi, pa potu in solza, a nahajamo se v tej deželi in še pred volitvami. Pričakujemo resnosti in dela, a ne čakajmo na čudeže. To bi bilo že preveč.

Rudolf Hirschegger - 70 letnik

Ko človek opazuje premikanje lajda, ve, da jo poganja sorazmerno majhen motor. Tako je tudi v človeški družbi. Tudi njo poganjajo majhni motorji — sposobni in požrtvovalni ljudje. Eden takih delovnih mož je v Mendozii Rudolf Hirschegger ki je 10. aprila letos obhajal svoj 70-letnico. Vemo, da ne želi javne hvale in da mu te vrstice ne bodo všeč; toda zdi se nam potrebno, da se mu vsaj ob tem jubileju na kratko zahvalimo za veliko delo, ki ga je že doma opravil in ga opravlja že 40 let tudi v emigraciji. Pa ne pišemo tega samo v zahvalo, ampak tudi za zgled naši mladini.

Naš jubilar se je rodil 10. aprila v Vevčah, v fari Device Marije v Polju. Že v zgodnji mladosti se je začel udejstvovati v katoliških mladinskih, prosvetnih in političnih organizacijah. V svojem 18. letu starosti se je posvetil režiranju iger v krajevem Katoliškem prosvetnem društvu, t. j. delu, ki ga še danes spretno in z velikim uspehom opravlja v Mendozii. V letu 1936 je prevzel prvo važnejšo funkcijo v političnem življenju; postal je predsednik okrajnega odbora mladinske organizacije SLS, organiziral in pripravil je shode, volitve, politične tečaje in bil vsestransko aktiven član katoliškega gibanja pri D. M. v Polju. Političnemu delu je ostal zvest doma in v emigraciji.

Posebno pa moramo poudariti jubilarntovo delo med komunistično revolucijo. Ustanovil je 14. septembra

1942 in bil član Vaške straže pri D. M. v Polju. Pomagal je prvemu četniškemu odredu, „štajerskemu bataljonu“, ki se je zbral v Bizoviku, z orožjem in s hrano. Doživel je razpad italijanske vojske 8. septembra 1943 in turjaško tragedijo. Potem je vstopil v Slovensko domobranstvo in v oktobru 1943 pomagal organizirati domobransko četo v domačem kraju. Sodeloval je v obveščevalni službi za zaveznike ter pri reševanju ameriškega letalca Maurice A. Brasha. Tudi to moramo omeniti, da se je v jubilarntovi hiši nekaj časa med vojno skrival pokojni Miloš Stare, ki ga je — zaradi ilegalnega političnega delovanja — Gestapo povsod iskal.

Ob koncu vojne se je umaknil na Koroško in na Tirolsko in od tam odšel z družino v Argentino. Naselil se je v Mendozii, kjer je ustanovil keramično podjetje C.A.C.E.S. — V Mendozii je vse gledališko nastopanje slovenske skupnosti nerazdruženo povezano z jubilarntovim imenom. Posebno važno pa je zlasti njegovo politično delo. Je član načelstva SLS. Od lanskih stranknih volitev dalje pa je glavni tajnik Slovenske ljudske stranke, ki ima svoje postojanke na vseh kontinentih in je sedaj jubilarnt z njimi v stalni zvezi.

Ob 70-letnici mu vsi znanci in prijatelji iskreno čestitamo in želimo, da ga Bog še dolgo ohrani za „garnje“ na slovenski njivi.

Sm R

Dr. Lojzetu Vogriču v spomin

1. februarja tega leta je umrl na svojem domu v okolici San Francisca v Kaliforniji dr. Lojze Vogrič, tolminski in pozneje goriški odvetnik, velik borec za narodne pravice v dobi vojne in revolucije, politični in kulturni delavec in v prvih letih zdomstva član Narodnega odbora za Slovenijo. V srcih vseh, ki smo ga poznali in radi imeli, je ta vest boleče odjeknila: odšel je v večnost pomemben, zaslužen, nepozaben mož. Star je bil skoraj 85 let.

Slovenski narodni odpor na Primorskem pod fašizmom in med revolucijo je držala pokonci vrsta izredno krepkih osebnosti, katerih delo in zasluge so ostale zaradi razmer skrite široki javnosti in so jih poznali in občudovali le najboljši prijatelji in znanci. Vsi omenjeni bi zaslužili, da jih prikažemo prihodnjim rodovom kot trajno poredno dobo zveste službe narodu. Začnimo: Polde Kemperle, časnikar, ki je bil nešteto krat zaprt, ki nikdar ni zapustil borbe, ki ni manjkal na nobenem važnem pogrebu na deželi, kjer je z ljudmi-pogrebci vzdrževal stike, ki jih fašistična policija ni mogla kontrolirati. Ali plemeniti Joško Bratuž, skromni profesor malega semenišča v Gorici, odličen tenorist, ki so ga insistentno vabili v ljubljansko Opero, pa je ostal v Gorici in hodil prepevat na vsa mogo-

ča žeganja po deželi, Materi božji v čast, in vlivat zaupanja in poguma zatiranemu ljudstvu. Ali globoki, kraševski Lojze Sardoč, ki je pod kritjem svojega dela kot trgovski potnik važne vinske kletki ne prestando potoval po deželi, raznašal podtalne okrožnice in vzdrževal stike z jedri zvestih ljudi. Politično delo je pozneje zamenjal s kontemplativno molitvijo. Umrl je kot kartuzijanski menih v Toscani. Bog ve, koliko molitev je šlo iz tistega toplega srca za našo ubogo slovensko gmajno. Ali pa župnik Ivan Rejec, svetniška duša pa jasna, ostromiselna glava. „En razgovor z njim vsako toliko časa, pa vam je ostala morala visoko, kljub vsem težavam,“ mi je pripovedoval pokojni dr. Anton Kacin. V ta stolpec je treba uvrstiti tudi dr. Janka Kralja, ki je vse premalo znan širši slovenski javnosti. In istotam je treba, poleg dolge vrste drugih, vpisati tudi ime dr. Lojzeta Vogriča.

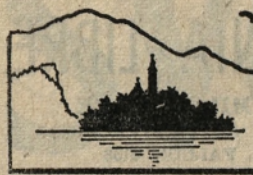
Ni lahko prikazati Vogričev lik ljudem, ki ga niso od blizu poznali, ki niso imeli sreče z njim delati. Pisani dokumenti so večkrat o takih ljudeh prekleto malo zgovorni. To se vidi npr. pri zgodovinskem delu Borisa Mlakarja „Domobranstvo na Primorskem“. Založba Borec, Ljubljana 1982. Knjiga omenja ose-

bo in delo dr. Vogriča na štirih mestih (strani 119, 130, 216, 217) a vedno suho, podatkovsko, v navidezno objektivnem poročanju, kar ne dopušča, da bi si čitavec ustvaril resnično sliko o čemerkoli. Tako piše knjiga na strani 216: „V političnem pogledu je vse to prizadevanje bilo še bolj zapleteno kot vojaško. Narodni odbor je na Primorskem dejansko imel neke vrste podružnico, podobno je obstajal tudi Pokrajinski odbor SLS, vendar je šlo v bistvu za ene in iste maloštevilne ljudi, predvsem iz Gorice, npr. Vogrič, Komar, Kemperle, Kacin, Martelanc. Če bi bil še živ, bi vsemu temu gotovo načeljeval dr. Janko Kralj...“

V resnici je bil Pokrajinski odbor SLS ilegalno, živo politično vodstvo dežele. Njegov načelnik je bil dr. Janko Kralj, ki je ob zadnjem obisku domovine poleti 1944 pustil pisnena navodila za politično delo in za tisk. Za njegovo prerano smrt, ki ga je doletela v Rimu decembra 1944, smo zvedeli šele po koncu vojne. Pokrajinski odbor SLS ga je imel vedno za svojega pravega voditelja. On pa je bil tudi njemu zvest in je skrbel zanj v Rimu, ko je podrobno informiral za Primorsko določene zavestiške komandante o nas in naših somišljenikih, tako, da smo se po zavezniki zasledbi čudili točnim informacijam, ki so jih ti komandanti imeli o nas.

Ta pokrajinski odbor je v odsotnosti dr. Kralja vodil podnačelnik dr. Anton Kacin. Dr. Vogrič je bil

NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA — Narkomanija se tu di v Sloveniji širi. Številčno so kazni-va dejanja s tega področja v ljubljanski regiji ostala na ravni prejšnjih let, zaskrbljivo pa je, da je v večjem obsegu kot doslej šlo za prekupčevanje z večjimi količinami trdih drog (na primer heroin).

LJUBLJANA — Glasbeni kritiki so pohvalili natančnost in vsebino nastopov Slovenskega okteta. Na svoji uspešni koncertni turneji po ZDA in Kanadi so bili slovenski pevci najbolj mostrski v podajanju domačih in tujih ljudskih pesmi, odrezali pa so se tudi z renesanskim repertoarjem, Haydnom in črnimi duhovnimi pesmimi.

LJUBLJANA — Imena vseh vojašnic v Sloveniji bodo do konca leta izpisana v srbohrvaščini in v slovenskem jeziku. Zvezni sekretariat za ljudsko obrambo pa je izjavil tudi, da bodo vsi mladi vojaki mogli slovesno prisego opravljati v svojem materinem jeziku.

KAMNIK — Kopije Plečnikovih stolov so v prodaji. Izdelal jih je kamniški Stol. Za zdaj sprejemajo naročila le za en tip stola (kombinacija lesa (jesen) in usnja). Stoli so precej dražji od navadnih.

BLLED — 8. šahovski festival je štel 171 udeležencev. 119 igralcev je moških, med ženskami pa je 34 igralcev, v posebni kategoriji pa so se merili igralci stari nad 55 let. Igralci, bili so tudi iz drugih držav (Avstrije, Češke, Madžarske, Nizozemske, Poljske, Romunije in ZR Nemčije), so odigrali 9 kol po švicarskem sistemu.

LJUBLJANA — Zapisi blazneža Nikolaja Gogolja so doživeli uprizoritev v Mali drami Slovenskega narodnega gledališča. Delo je prevedel Severin Šali.

LJUBLJANA — Ob stoletnici rojstva treh umetnostnih zgodovinarjev, so se poklonili Izidorju Cankarju, Francetu Steletu in Vojeslavu Moletu. Slovesnost je bila v Križankah. Posebej so omenili dela Izidorja Cankarja s področja likovne umetnosti: Zgodovina likovne umetnosti v Zahodni Evropi in Uvod v razumevanje likovne umetnosti. Pri F. Steletu so poudarili njegov velik prispevek na področju spomeniškega varstva, Vojeslav Mole pa je bil predstavljen s slovenske in poljske strani.

LJUBLJANA — Višje cene imajo nekatera živila. Sveže meso se je podražilo za povprečno 17,6 odstotka, olje za 10 in sladkor za 17,5 odstotka.

LJUBLJANA — Obe ljubljanski kartografski hiši, Inštitut za fotogrametrijo in geodezijo in Geodetski zavod, sta popestrili ponudbo z izdajo novih

zemljevidov. Pripravili so karto Posavskega hribovja v merilu 1:100.000, ki je namenjena vandrovcem, saj so v njej vsi podatki, ki sodijo v planinsko karto. Izšlo je tudi več novih kart občin v merilu 1:50.000 (Dravograd, Radlje ob Dravi, Slovenj Gradec, Murska Sobota, Nova Gorica in Kokrica z okolico). V istem merilu (1:50.000) je izdana tudi karta Žumberak-Gorjanci, ki vodi obiskovalca k številnim naravnim, zgodovinskimi in kulturnim zakladom.

ROGAŠKA SLATINA — Zlata medalja je bila podeljena Ferdu Paku iz Rogoške Slatine. To je bavarska državna nagrada za dosežke pri izdelovanju umetniških predmetov iz stekla.

LJUBLJANA — Javno pravobranilstvo, del pravosodnega sistema, ki opravlja naloge za občine ljubljanske regije, deluje pod mejo rentabilnosti. Njegov predstojnik B. Turk je opisal razmere takole: "...Finančno stanje je tako kritično, da je na naših mizah polno kupov neodposlane pomembne pošte, ki je ne moremo odposlati preprosto zato, ker nimamo denarja niti za poštne znamke."

MARIBOR — Ženitna mešetarka (The Matchmaker) ameriškega pisatelja in dramatika Thorntona Wilderja je doživela premierno oporizitev v mariborski Drami. Komedija je avtorju služila kot osnova za libreto popularnega musikala Hello Dolly.

UMRLI SO OD 17. DO 21. MARCA 1987:

LJUBLJANA — Štefanija Harisch roj. Götz, 84; Izidor Malerič; Valerija Peterka roj. Sušnik; Avguštin Valentak; Anka Kunstl; Franc Talan; Marija Dežman (Zorgova Micka); Blaž Petermel; Marija Lindič roj. Stritar, 88; Franc Marn, 78; Ivanka Gabrovšek; Viljem Jelen; Ana Venturini roj. Faleškini; Pavel Zupan; Angela Suštar roj. Šušteršič; dr. Vladimir Sojer; Marija Mikuš roj. Nagy, 93; Franc Zupančič; Ana Zore roj. Kobe; Jože Lipar; Viki Škrjanec; Jože Žabkar; Hugo Frumen; Ignac Blas; inž. Marjan Voje; Franc Marin; Ivan Galič; Radovan Furlan; inž. Maks Stupica-Dražgost.

RAZNI KRAJI: Zofija Močnik, Stranje; Evgen Zadnik, Vremški Britof; Stanka Šadar roj. Fabjan, Piran; Rudolf Koren, Bovec; Alojzija Berčan (Kavleva Slavka), Polica; Jože Kuralt in Ivanka Gracelj roj. Stare, Bled; Jože Tkavc in Ivan Zajc, Celje; Elizabeta Pokorn, 77, Izola; Avgust Pleterski, Krško; Marija Habič roj. Žagar, Sostro; Marjan Jarc, 51, Ločna; Marija Oblak, Vikreč; Matija Liber, 82, Ljutomer; Marija Kovačič (Lukčeva mama), 92, Podmelec; Matija Kus, 81, Preska pri Medvodah; Terezija Borštnar, Trbovlje; inž. Janko Šaruga, Ločna; Marija Lozej roj. Šebenik, 59, Notranje gorice; Jože Ločniškar, šmartno pod Šmartno goro; Gabrijela Kavšek, Vel. Lašče; Silvo Šimigoj, Vrhnika; Anica Lukman roj. Tramšek, Preska; Karel Marinc st., Prebold; Ivan Sterle roj. Nelec, 78, Više-

Na tem ozadju se riše velik lik dr. Lojzeta Vogriča, tolminskega odvetnika in ljudskega človeka, krepko zraščene s svojo zemljo in njenimi izročili, ki je v usodnem trenutku znal dati iz sebe polno mero svojih zavidljivih sposobnosti. Moram priznati, da sem ob njem, kadar je imel opraviti z Nemci, Italijani, Srbi, imel pogosto jasen občutek slovenske nadvrednosti.

Posebno je bila dr. Vogriču pri srcu mladina. Mlade ljudi je neprestano vzpodbujal, bodril, usmerjal k velikim življenjskim idealom. Mladi ljudje so našli v njem toplo očetovsko figuro, na katero se je dalo nasloniti in ki ni nikdar odrekala opore, če je šlo za dobro stvar.

Ob Vogričevi smrti je bilo nekje zapisano, da je bil goriški podžupan. To ne drži. Slovenski goriški podžupan je bil v letih 1943-45 odvetnik dr. Nikolaj Tonkli, župan grof Coronini. Prefekturo goriške provincine so Nemci ponudili drugemu goriškemu grofu Marinu Paceju. Rodovina Pace — Slovenci so izgovarjali Pacé — je imela posestva tudi na Dolenjskem. V prejšnjem stoletju je bil pri njih za domačega učitelja Fran Levstik. Tam je nastala njegova pesem „Knezov sin“. Dr. Vogriču je bilo ponudeno mesto podprefekta, kar pa je on odklonil. Ni maral preveč vidne kolaboracije, če pa je sprejel skromno podrejeno mesto na prefekturi, s pisarnico v skrajnem stranskem delu prefekturnega

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebnostne novice

SLOVENSKA PRISTAVA

Rojstvo: V družini Lojzeta Klemenčiča in ge. Raquel roj. Rodrigo iz Castelarja se je rodil v petek, 24. aprila, sinček, ki bo pri krstu dobil ime Ezekijel.

Srečnim staršem naše čestitke!

Krsta: Dne 25. aprila je bila krščena v cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi Laura Glinšek, hčerka Vinka in Nore roj. Iguíñez. Botrovala sta Tone Žitnik in Josefa Manuela Cernadas. Krstil je Jože Bokalič CM.

Isto soboto, 25. aprila, je bil krščen v farni cerkvi Sv. Roze (Munro) Ignacij Senovršnik, sin Jožeta in Marjete Markež. Botra sta bila Franc Senovršnik ml. in Helena Canavese roj. Hočevnar. Krstil je dr. Jure Rode. Čestitamo!

Poroka: V petek, 24. aprila, sta se v Moronu poročila Tomaž Pavšer in Alenka Pograjc. Za priče so bili njuni stariši Marjan in Vida Pograjc ter Boris in Ivanka Pavšer. Poročil ju je župnik France Himmelreich. Novoporočencema želimo veliko sreče.

STEFANIJA PRISTAVEC - umrla

Po dolgotrajni bolezni, ki jo je vdanoprenašala, je v Rosariu, prov. Santa Fe, 9. aprila letos, zatisnila oči Stefanija Pristavec roj. Mežner. Luč sveta je zagledala 26. decembra 1900. leta v Polzeli, Braslovče na

OB RAZSTAVI SVOBODNE SLOVENSKE BESEDE IN ZDMSKE UMETNOSTI

V soboto, dne 27. marca 1987, je bila ob 11. uri v dvorani Slovenskega doma na 864 Pape Ave. v Torontu odprta dvodnevna razstava slovenske svobodne besede in zdmske grafične in likovne umetnosti. Razstavo je pripravil Slovensko-kanadski svet s sodelovanjem posameznikov, ki so iz svojih knjižnic dali na razpolago različne knjige, revije in časopise ter drugo literaturo ali pa dela naših kiparjev in slikarjev.

Razstavljena so bila dela pokojnega Franceta Goršeta, ki so jih za to priliko dali na razpolago Janez Šušteršič iz Grimsbyja, Jože Cerar iz Hamiltona in Tone Zrnec CM iz Toronta. Poleg Goršetovih del pa je svoja dela razstavil tudi mladi umetnik Anton Jemeč.

V večjem obsegu so bili zastopani slikarji. Med temi akademski slikar Božidar Kramolc, Nežka Petek-Škulj ter iz Argentine Bara Remčeva (slike dal na razpolago dr. P. Klopčič), Marjan Koritnik in prof. Jože Mantovani ter mlada Heidy Šušteršič.

Pretežni del razstave pa je obsegal literaturo. Od tistih prvih publikacij, ki so izšle še v begunskih taboriščih, do najnovejših. Na tem področju so bile močno zastopane Slovenska država in Slovenska narodna zveza, Slovenska kulturna ak-

vek; Danijel Starec, Tri fare; Ivan Polšak, Krško; Jože Urh, Ločna v Novem mestu; Rado Babič, Dob pri Domžalah; Ivan Čoh, Koper; Mihael Hafner, Bitnje; Franc Učakar, Moravče; Anton Mohar, Domžale; Jože Uršič, 76, Gabrsko v Trbovljah.

poslojpa. Od tam je na njemu lasten način naredil veliko dobrega za naše ljudi. Enako kot pozneje v Rimu v prvi dobi zdomstva. „Podjeten in spreten, nobena vrata mu niso bila dovolj zaprta, da bi jih ne mogel odpreti, bodisi med upravniki, advokati sodišči, cerkvenimi ustanovami, političnimi predstavniki ali med kardinali in monsinjorji.“ (Dr. Jože Velikonja v „Ameriški domovini“, 13. II. 87)

Ko je prispela iz San Francisca vest o njegovi smrti, so mi vstale iz spomina številne slike iz dni, ki smo jih skupaj preživeli. Med temi mi je vzniknil iz pozabe večer pred vzpostavitvijo stika z zavezniškimi četami. Znašli smo se v zapuščeni furlanski kmečki hiši, nekaj kilometrov niže od Krmina. Bili smo tam: dr. Lojze Vogrič, civilni komisar za provincijo Gorica in Trst ter za slovenske delce province Reka in Videm, imenovan po ljubljanskem Narodnem odboru in priznan od poveljstva srbskih in hrvatskih čet v Primorju, general Andrej Prezelj, Mihajlovičev poveljnik za Slovenijo, časnikar Ciril Kočevar, prof. Karel Rakovec, tolmač za angleščino, z gospo, dr. Vinko Brumen z gospo in moja malenkost z ženo. Ko se je zvečilo, je srbski vojak prinesel vedro z enolončnico in eno žlico. „To je vse, kar lahko damo,“ je rekel. Najprej so se zvrstile dame, poklek-nile so pred vedrom in použile svoj del. Žlico smo hodili umivat k vodovodu. Nato se je sklonil gospod ci-

Štajerskem. Kot narodno zavedno mlado dekle je navdušeno sodelovala pri zbiranju podpisov za majniško deklaracijo. Poročila se je s Francijem Pristavcem, bivšim koroškim borcem, ki je že pred 14 leti zapustil to solzno dolino.

Kot zavedna protikomunistična sta s sinom Zoranom leta 1945 zapustila v rdečo sužnost padlo domovino in se 1948 leta preselila v Argentino, kjer sta se naselila v mestu Rosario. Vdano je pokojnica prenašala dolga leta vdovstva, katerega so ji lajšali sin Zoran, snaha Magda in vnukinja Alenka Graciela Beatriz, katerim izraža sožalje tudi Zedinjena Slovenija, katere članica je bila vsa leta od prihoda v Argentino.

BARILOCHE

Da Slovenci v Bariločah (S. C. de Bariloche), znanem turističnem centru na argentinski strani Andov, nekaj pomenijo, v planinskem pa tudi gospodarskem pogledu, smo že nekajkrat poročali. V programu lokalne radijske postaje so si izbrili celo svojo oddajo, v ekskluzivnem nedeljskem dopoldnevu. Od 10.30 do 10.45 se tako enkrat na teden oglašala slovenska beseda. Govore o vsem mogočem — osem oddaj je bilo npr. posvečenih samo Triglavskemu narodnemu parku.

Delo, športna priloga, 23.3.87

Po pozdravu tujih in domačih gostov, je dr. Lapajne na kratko razložila namen in pomen razstave, kje in kako se je vse razstavljeno gradivo ustvarjalo, da so bili ustvarjalci povojni begunci, ki so rodno domovino l. 1945 zaradi komunizma zapustili, pa s seboj v svet ponesli kleno slovensko besedo in čut za lepoto, ki se izraža v delih kiparjev in slikarjev.

Nato so sledili pozdravi predstavnikov oblasti, ki so se vsi zelo pohvalno izrazili o lepo pripravljene razstavi in navduševali zlasti našo mladino, naj s takim delom nadaljuje, da se bo slovenska dediščina ohranila in krasila kanadski mozaik številnih kultur, ki sestavljajo kanadsko pluralistično družbo.

Vsi gostje so si nato ogledali razstavišče in se niso mogli načuditi plodovitosti slovenskih povojnih beguncev, ki so poleg dela za vsakdanji kruh ustvarili toliko kulturnega bogastva.

Silna škoda je, da se mi Slovenci tega ne zavedamo v zadostni meri in našim kulturnim garačem ne damo zasluženega priznanja. To se je videlo pri obisku razstave. Četudi je bil obisk še dokaj dober, bi moral biti neprimerno večji. Izostala je zlasti naša mladina. Ali bi ne bilo primerno, če bi učitelji sobotnih slovenskih šol vsak starejšim učencem priporočili obisk razstave? Še boljše bi pa bilo, če bi otroke na razstavo sami pripeljali in jim v pouk to in ono razložili? Zares velika škoda, zlasti še, ker je bilo v razstavo vloženega veliko truda in naporov in takih prilik ni veliko.

Razstavo je si ogledal novi torontski nadškof-koadjutor dr. Alojzij Ambrožič, župnika obeh slovenskih župnij in drugi duhovniki ter vrsta znanih javnih delavcev in prijateljev slovenske knjige in grafične in likovne umetnosti.

Kljub nekaterim pomanjkljivostim in manjšimi neprilikami je razstava dosegla svoj namen in uspeh. Zahvala za to pa gre predvsem požrtvovalnim članom Slovensko-kanadskega sveta, ki so razstavo organizirali in izvedli. Poleg njih so na pomoč priskočili še posamezni člani društva Slovenski dom in drugi, bodisi z mizarskimi deli, ali s serviranjem obiskovalcem. Drugi so pomagali pospravljati in nositi težke zaboje knjig, ko se je razstava zaključila. Vse to je bilo opravljeno z izredno dobro voljo in pripravljenostjo.

Z razstavo je bil storjen velik korak k poživiti zanimanja za slovensko zdomsko kulturno ustvarjanje, ki pa ne sme preiti v pozabo, zato bi bilo priporočljivo, da se kaj takega pripravi vsake 2-3 leta. Upajmo, da se bodo še našli ljudje, ki bodo pripravljene žrtvovati svoj prosti čas in svoje talente za ohranjanje našega kulturnega bogastva in ga s podobnimi razstavami tudi v bodoče predstavili domači in tuji publiki.

Dr. Milan Komar

Otmar Mauser

MALI OGLASI

OBVESTILA

GORE št. 5 in naročilo "Ex-librisov"

ESLOVENIA LIBRE

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov, Andrej Marolt, Avellaneda 216, San Miguel. T. E. 664-1656.

ZA DOM

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje - Andrej Marolt, Martínez de Hoz 110, San Miguel, T. E. 664-1656.

ADVOKATI

dr. Franc Knavs — vsakovrstne civilne, delavske in trgovske zadeve v Capitalu in Pcia. Bs. As. — Tucumán 1455, 9. nadst. E - Tel. 45-0320 - poned., torek, četrtek od 16 do 20.

ARHITEKTI

arh. Jure Vombergar — Načrti za gradnje stanovanjskih hiš, industrijskih in trgovskih stavb. — Av. Gaona 2776 - 1706 Haedo T. E. 659-1413.

arh. Marija Bavec — Belgrano 123 - 17. nad. "5" - R. Mejía - Tel. 654-2461; poned., sredo, petek od 17 do 19.

TRGOVINA

Delikatosa Franc Vester — Gana 119 - Capital - (1 kvadro severno od postaje Liniers).

Alpe Hogar — Stane Mehle — vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - 1826 Rem. de Escalada - T. E. 248-4021.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385, 1. nadst., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 312-2127.

Kreditna zadruga SLOGA — Bmč. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od poned. do petka od 14. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bmč. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od ponedeljka do petka od 14. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN — Slovenski dom - Córdoba 129 Tel. 755-1266 - Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure. (g. Stanko Oberžan).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS — Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10,30 do 12,30 (ga. Marija Gorše).

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Monte 1851 - Uraduje ob četrkih od 20. do 22. ure in ob nedeljah od 10,30 do 12,30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) H. Irigoyen 2756 Tel. 651-1760 - Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9,30 do 11,30 (gdč. Julka Moder).

SLOGA IŠČE

majšega uradnika ali uradnico za ves dan. Pismene ponudbe in osebne podatke poslati na: Bmč. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - Prov. de Buenos Aires.

PETEK, 1. maja:

Sprejem škofa dr. Janeza Jenka v Slomškovem domu ob 18.

NEDELJA, 3. maja:

Sv. birma slovenskih otrok v cerkvi Marije Pomočnice (Don Bosco) v Ramos Mejía ob 15. uri med slovesno sv. mašo.

PONEDELJEK, 4. maja:

Obisk škofa dr. Janeza Jenka v Slovenskem domu v Carapachayu.

SREDA, 6. maja:

V Hladnikovem domu v Slovenski vasi obisk škofa dr. Janeza Jenka.

ČETRTEK, 7. maja:

Obisk škofa dr. Janeza Jenka na Slovenski pristavi v Castelarju.

PETEK, 8. maja:

Kulturni večer SKA v Slovenski hiši ob 20. uri. Predava msgr. France Bole: Verski tisk v domovini.

Obisk škofa dr. Janeza Jenka v Rožmanovem domu.

SOBOTA, 9. maja:

Srečanje škofa dr. Janeza Jenka s šolskimi otroki v Slovenski hiši dopoldne.

Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri. Obisk škofa dr. Janeza Jenka.

Visokošolski tečaj v Slovenski hiši ob 15.30 uri.

NEDELJA, 10. maja:

Slovensko romanje v Luján. Ob 10. uri sv. maša kopskega škofa dr. Janeza Jenka.

Sprejem škofa dr. Janeza Jenka v Slovenskem domu v Berazategui.

SREDA, 13. maja:

Srečanje škofa dr. Janeza Jenka z dušnimi pastirji v Slovenski hiši. Popoldne sestanek s slovenskimi duhovniki.

ČETRTEK, 14. maja:

Sestanek Zveze slov. mater in žena v Slovenski hiši. Predava dr. Jure Rode o „katoliškem shodu“.

Odhod škofa dr. Jenka v Mendoza.

PETEK, 15. maja:

Seja konzorcija Svobodne Slovenije v Slovenski hiši ob 20.

SOBOTA, 16. maja:

Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri. V Slomškovem domu veliki ples s presenečenjem.

TOREK, 19. maja:

Odhod škofa dr. Janeza Jenka v Bariloche.

SREDA, 20. maja:

Sestanek sanmartinske Lige ženamat. Predava Rudolf Smersu o dr. Antonu Korošču.

PETEK, 22. maja:

Sprejem škofa dr. Janeza Jenka v Našem domu v San Justu.

SOBOTA, 23. maja:

Srečanje škofa dr. Janeza Jenka z mladino in predavanje msgr. Franceta Boleta.

NEDELJA, 24. maja:

Žegnanje pri Mariji Pomagaj, združeno s slovesom škofa dr. Janeza Jenka in msgr. Franceta Boleta.

Srečanje škofa dr. Janeza Jenka s primorskimi rojaki pri Svetogorski Mariji v Villa Devoto popoldne ob 17.

TOREK, 26. maja:

Vrnitev škofa dr. Janeza Jenka in msgr. Franceta Boleta v Slovenijo.

SOBOTA, 30. maja:

Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri. V Slovenski hiši ob 16 nadaljevanje

Slovensko planinsko društvo v Argentini pripravlja izdajo nove številke knjižne zbirke „Gore“. To bo že peti zvezek te planinske publikacije in bo predstavil predvsem potopisno in zgodovinsko črtico „Cerro Shaihueque“, delo bariloškega planinskega pisatelja Vojka Arka.

Knjigo bo izdala Slovenska kulturna akcija. Za financiranje se razpisuje natečaj „exlibrisov“, ki jih naročnik lahko izbere po svoji želji in okusu.

„Ex-libris“, mala grafična umetnina, ki jo bodo izdelali slovenski umetniki, zmeraj pripravljeni sodelovati pri slovenskem kulturnem delu, bodo stali v Argentini 50 avstralov, in v inozemstvu 40 dolarjev. Naročila je poslati uredništvu „Svobodne Slovenije“ ali Mihi Smersuju, Li-

SLOVENIJA V SVETU

ZDA

SLOVENEK, GENERALNI VIKAR
REV. JOŽE MAVSAR

Zopet je bila podeljena visoka čast begunskemu slovenskemu duhovniku, kar je seveda v čast vsem Slovincem. Škof Elden Kurtis iz Helene, Montana, ZDA, je imenoval za svojega generalnega vikarja Jožeta Mavsarja, župnika cerkve sv. Cirila in Metoda v East Helene, Montana.

Tako bo g. Mavsar urejeval in koordiniral delo vsega škofovskega osebja, vodil njihove seje, ocenjeval njihovo delo in seveda nadomestoval škofa v slučaju bolezni ali odsotnosti, poleg drugih številnih opravkov in odgovornosti.

Jože Mavsar je bil rojen 17. oktobra 1919 v št. Rupertu na Dolenjskem. Doma so imeli lepo kmetijo in oče je bil več let župan. Bogoslovje je študiral v Ljubljani in bil 11. junija 1944 posvečen v duhovnika. Delavno se je udeleževal v begunstvu in tudi v teh dolgih letih bivanja v ZDA, o čemer gotovo pričča sedanje imenovanje.

Mavsarjeva družina pa je znana zlasti tudi po grozodejstvu, ki so jo nad njo izvršili komunisti, ki so umorili kar 10 njenih članov. Dne 27. decembra 1942 so partizani zažgali sedem članov Mavsarjeve družine: očeta, mater, štiri sinove in edino hčerko. Dne 23. marca 1943 so ustrelili 12 let starega brata Vilka; 2. maja istega leta brata Dolfiga, ki je bil domobranec. Zadnji brat Pavel je bil leta 1945 vrnjen iz Vetrinja in ustreljen nekje v kočevskih gozdovih. Ostala sta živa le Jože in brat Franci.

G. Jožetu ob tem visokem imenovanju vsi iz srca čestitamo.

filozofskega ciklusa pod vodstvom univ. prof. dr. Milana Komarja.

Basist Janez Vasle bo pel v Teatru Colón v operi „Socorro, los globo-links“ v soboto, 2. maja ob 21 in ponedeljo, 31. maja ob 10.30.

bertad 550, 1651 San Andrés, Pcia. de Buenos Aires. Vsak naročnik bo prejel 100 odtisov in bo z njimi lahko zaznamoval knjige svoje knjižnice.

Poudarimo, da so ex-librisi kot lastninska znamka v rabi že stoletja. V Sloveniji datira najstarejši poznani ex-libris iz leta 1540, še bolj znani pa so ex-librisi Petra Pavla Glavarja iz Komende (1721-1784), poglobitve osebnosti Pregljevega romana. Prav tako je poznan ex-libris Prešernovega prijatelja Andreja Smoleta. Vendar se je tak znak, podooben grbu plemiških rodbin, uveljavil šele v dvajsetem stoletju. Z njim so se ukvarjali nekateri poznani umetniki (Šantel, Vavpotič, Gaspari, Smrekar, Podrekar, Jakec, Kos, Maleš, Remčeva itd.). Zdaj obstaja v Sloveniji društvo ljubiteljev drobne grafike „EXLIBRIS SLOVENIAE“.

Slovensko planinsko društvo je že prvi dve številki „Gora“ omogočilo s prodajo ex-librisov. Upa torej, da ga bodo ljubitelji planin in umetnosti podprli tudi pri peti številki te svojeke zamejske publikacije in da bodo čimprej prijavili zadevna naročila.

OBISK ŠKOFA SLOVENSKEGA PRIMORJA
V CARAPACHAYU

V ponedeljek, dne 4. maja, bo škof dr. Janez Jenko v spremstvu urednika Ognjišča msgr. Franca Boleta obiskal našo srenjo. Ob 19.30 bo sprejem in nato sv. maša. Po maši bo častna seja z odborom, nato kulturni program in prigrizek za vse navzoče. Lepo vabljeni vsi rojaki iz okolja, posebno mladina, posebej pa so vabljeni primorski Slovenci, ki so naseljeni v tem predelu.

Slovenska kulturna akcija

3. KULTURNI VEČER

XXXIV. SEZONA

O VERSKEM TISKU V DOMOVINI

msgr. Franc Bolé

Predavanje bo v petek, 8. maja, ob 20. uri v gornji dvorani Slovenske hiše.

SLOGA SPOROČA:

Na razpolago je 5 lepih lokalov v središču mesta Ramos Mejía, Bmč. Mitre in Moreno. Pri najemu imajo člani SLOGE prednost in posebne ugodnosti. Interesenti naj se obrnejo na Organización Eslovena, H. Yrigoyen 2946 - San Justo - Tel. 651-5885.

KATOLIŠKI SHOD SLOVENCEV V ARGENTINI

PRIPRAVLJALNI ODBOR

vabi

vse, posebej tudi mlade rojake, na razgovor o naših narodnodružbenih vprašanjih. Za uvod v razgovor bo o vprašanjih, kot se nam danes ponujajo, poročal BOŽIDAR FINK.

Večer, ki bo v okviru letnih prireditev Slovenskega katoliškega akademskega starešinstva, bo v soboto, 16. maja ob 20. uri v gornji dvorani Slovenske hiše.

FRAN MILČIŃSKI

Ptički brez gnezda

Po stopnicah navzdol je mogočn prikročala Nanča; krenila je naravnost proti Pircu in Jeraju in čakala, da jo ponižno pozdravita, kakor je mislila, da ji gre kot hišni gospodinjini.

Jeraj je pogledal na uro in segel Pircu v roko. „Vsak ima svoje križe in skrbi... jaz jih imam tudi, saj veste... Grajamu druge, kakšni so, drugi grajajo nas: brez greha ni nobeden! Tako se mi zdi, najlaže napravimo red, če prične vsak pri sebi. In drugim moramo več priznati kakor samemu sebi — tako bo po pravici. Pa se vse uredi — nikar se ne bojva, da ne. Z Bogom!“

Nanča je zastoj čakala poklona in ko so se za Jerajem zaprla vežna vrata, je povedala svojo sodbo: „Tako, ošabni znamo tudi biti! Če ni zanj, naj si pa prebere, kar odpovem mu kvartir.“

„Ta se že tako izseli — brez vaše odpovedi,“ je odgovoril Pirc.

Nanča je zazijala: „Kako se bo selil, ako mi ni odpovedal?“

„E,“ je rekel Pirc in se obrnil proti svojemu stanovanju, „imatej vendar pamet, saj hiša ni vaša, da bi vam odpovedal!“ Ni mu bilo do tega, da se prerača z Nančo in mlati prazno slamo, dovolj je imel drugih skrbi. Izginil je za svojimi durmi.

(54)

je povedala Nanča, „če ne gre z lepo, bo šel z grdo!“

„To je možka beseda!“ je resno pritrldil Kačal.

„Takah ljudi ne trpim v svoji hiši,“ je košato nadaljevala Nanča.

„Jaz jih tudi ne bi,“ je rekel Kačar.

„Ne pogledam ga več, pa če bi zlato uro nosil za mano.“

„Bravo, Nanča,“ jo je pohvalil Kačar, „ta je modra! Kdo vas pa je prav za prav tako grdo ujezil, kaj?“

Nanča je ostrmelala: mar je res pozabila povedati, zoper koga leté strele njene nejevolje?...

Z vrta je prihajala v vežo Kačarjeva gospodinja, v rešetu je nesla povrtja. Ko je videla, s kom se meni mož, je malo postala in poslušala. Potem je posvarila moža: „Beži no, beži, kaj bi se norca delal iz reve!“

Kačar je zagledal onkraj ceste sosedo Novaka in je stopil za njim, ne da bi privoščil Nanči ali ženi tudi le mrvo besede ali pogleda za slovo.

Kačarjeva je stopila na prag.

„Dober večer!“ jo je pozdravila Nanča. Nepričakovano hitri konec pogovora s Kačarjem jo je opozoril, da mora besedo zastaviti drugače, ako jo hoče pripeljati k ugodnemu cilju. In je pustila vse ovinke. „Mama,“ je rekla, „če me hočete na hrano, deset goldinarjev dobite na mesec. Pri Pirčevih ne bom več jedla, rajši sem lačna.“

Kačarica je kratko odkimala, da ne.

„S tem se ne ukvarjamo.“ Pomigala ji je v slovo in izginila v kuhinjo.

Poparjena je krenila Nanča proti domu. Kaj bo zdaj? Tiho je šla v svojo sobo, sedla k oknu in čakala, ali ji pride od kod pametna misel — pa je ni bilo od nikoder. Zmračilo se je, ob tem času je bila pri čevljarjevih večerja...

Počasi je šla na dvorišče. Tu se je glasno pogovarjala s sosedovim mačkom; čakala je, da jo pokliče čevljar ali Peter, pripravljena je bila vse odpustiti — toda ni bilo nikogar. Sama se ni upala noter, bala se je čevljarja — kar mlo se ji je storilo: s palico ji je bil žugal! — Kam naj se obrne? Ako bi bil še dan, bi šla proti Mestnemu logu, morebiti bi naneslo in bi naletela na sestro... Nalašč ne bi šla k njej, le če bi jo po naključju srečala... ako ne bi imela drugega, krompir bi si spekli... Ali nocoj je prepozno!

Nesrečna se je vrnila v prvo nadstropje in stopila na hodnik. Postavila se je pred Jerajevo stanovanje in ondi tolika časa kašljala, da je prišla stara Jera in pogledala, kdo je, da ga je prav tujak pred durmi nenadoma lotil zadnji konec jetike.

„Dober večer, Jerica!“ je sladko pozdravila Nanča in ni prav nič zahtevala časti, kakršne gredó gospodinjini. „Ali ste že večerjali?“

„Bog daj!“ je odgovorila Jera. „Mislila sem, kdo neki tako kreha, da mi zbudi še fanta... Pa lahko noč!“ Zaprla je spet duri.

Tudi tod je šlo upanje po vodi... Nanča se je vrnila v svoje stanovanje. Med ptičjo krmo je našla nekaj bučnih

pečka, te je zobala in so morale biti posebne vrste, ker so se ji ob njih budile bolj prijazne misli na sestro.

***

Milan je že koprnel po novem stanovanju in vrtu, komaj je čakal selitve. Pridno sta z Jero pospravljala, vlagala v zaboje in zamotavala perilo, obleko, posodo, jedilno orodje in drugo. Zvečer se je zvedavo sukalo okoli očeta, ki je praznil predal za predalom, in mu pomagal, dokler ga ni stara Jera zapodila spat.

Milan je že sladko sanjal, ko je oče še stikal po predalih. Ni šlo hitro od rok to delo, motili so stari spomini... Pisma, drobnarije, prilična darila so se mu vrstila skozi roke, pa jih je prebiral, ogledoval in potem mežal naslonjen v stolu. Tekle so minute, preteklo je pol ure, da se je spet zavedel sedanjosti in njenih skrbi. Stresel je glavo, kakor da s hoče otresti varljivih sanj...

Pospravljajoč po omarah je naletel tudi na lišp in dragocenosti svoje žene. Ko je videl stvar pri stvari, je šele preudaril, koliko denarja tiči v njih. Očital si je, da se je premalo brigal očaj očes gledale in jim je bila nemara še všeč ta kupljena lepota, a pamet je bila pretopa, da bi računala. Ali je kriva le žena, ali pada del krivde tudi nanj?... Pa saj ne gre več za krivdo, važnejše je vprašanje, ali bo še moči urediti življenje, da bo teklo vsaj odslej brez laži in napuha, po dolžnostih srca in vesti?